

A+O Magazine 30 • september 2010

Ondernemingsraad in crisistijd Hoera we gaan

Jan Willem Kradolfer

Door Ton Bennink

Op 22 juni en 8 juli organiseerde het A+O fonds Gemeenten de workshop 'Bezuinigingen en de OR'. Ruim tachtig gemeentelijke ondernemingsraadleden togen naar Utrecht om inspiratie en kennis op te doen over hoe om te gaan met de bezuinigen op de gemeentelijke organisatie. Belangrijkste les: 'don't be stuck on an escalator.'

Een man en een vrouw staan op een roltrap. De roltrap stopt. Man en vrouw raken in paniek en blijven op de stilstaande trap staan. Als de redding door een inderhaast opgetrommelde monteur nabij is, slaat het noodlot toe. Ook de roltrap die de mecaniciens naar boven vervoert, blijft steken. Het drietal is 'stuck on an escalator'. Dit van oorsprong Canadese filmpje toont aan waar aangeleerde hulpeloosheid toe kan leiden. De hoofdrolspelers komen er niet op zelf te bewegen op de stil-

staande roltrap. Voor eenzelfde soort apathie moeten de ondernemingsraden van de Nederlandse gemeenten waken, zo stelt Jan Willem Kradolfer, voormalig hoofd van de afdeling Organisatie en Efficiency van de gemeente Leiden en tegenwoordig zelfstandig adviseur. "Vorige week zat ik met een college van B&W om tafel om die te adviseren. Dan vertel ik hetzelfde verhaal over de rol van de ondernemingsraad. Ik ben voor een stevige OR."

Herman van der Wind startte de middag met een inleidend minicollege over de wettelijke rol van het medezeggenschapsorgaan. In zijn zeventien jaar als vakbondsbestuurder kreeg Van der Wind naar eigen zeggen te maken met diverse overlegstijlen. Variërend van procedureel tot professioneel en overtuigend. "Maar de grondslag is altijd artikel 2 van de Wet op de Ondernemingsraad (WOR). Daarin staat dat het orgaan de onderneming raad geeft. De hele organisatie dus. Een arrest van de Hoge Raad uit

bezuinigen?

2000 bepaalt dat in een gemeente het democratische proces ruim baan dient te krijgen. Roep dus niet te snel iets als ondernemingsraad. Vraag je eerst af of een besluit personele consequenties heeft. Als dat niet zo is, hoef je geen advies te geven. Maar wees ook niet te laat, je hebt ook het recht ongevraagd advies te geven. Dat staat in artikel 3 van de WOR." Volgens Van der Wind staat de OR voor een grote uitdaging. "Er moeten straks nogal wat keuzes gemaakt worden. Wel of geen vacaturestop, gedwongen ontslagen?, werk boven inkomen, welke faciliteiten krijgt het

personeel?, wat voor sociaal plan maken we? Hoe dan ook, de rol van de OR is afhankelijk van de overlegstijl tussen de raad en de bestuurder en de positie van de achterban. Houden we de handen vrij of doen we mee met de bestuurder?"

Fijn bezuinigen

Als het aan Kradolfer ligt, doet de OR mee. En liefst met een grote sprong voorwaarts. "Ha, fijn bezuinigen, dacht ik toen ik hoorde van de noodzaak tot budgetteren. Een geweldige mogelijkheid om te reorganiseren en de organisatie sterker te maken.

Misschien moet de OR juist wel harder willen bezuinigen dan het college, om zo nieuwe investeringen mogelijk te maken." Kradolfer is zich bewust van de moeilijke positie waarin sommige medezeggenschapsraden zitten, maar toont zich een warm pleitbezorger van meer lef. Op de vraag uit de zaal of hij nooit bang was of is voor zijn hachie, antwoordt hij: "Bezuinigingen zullen wellicht ook invloed hebben op mijn werk. En ik heb vroeger ook mensen moeten ontslaan. Dat went nooit. En dat is maar goed ook. En soms moet je zelf ook partij kiezen. Zo kende ik een gemeentesecretaris die met zijn voeten stemde door op te stappen. Als ik dit niet doe, wie dan wel?" De gemeentelijke organisatie staat voor grote veranderingen. En niet alleen door de vergrijzing. "De noodzaak tot strategische personeelsplanning is enorm. Dat komt ook door de veranderende rol die gemeenten gaan spelen. Zo heeft een gemeente met een regiefunctie anders gekwalificeerd personeel nodig. SPP staat echter nog in de kinderschoenen. Juist nu, terwijl het nog niet urgent is, moeten gemeenten hier in investeren. De begroting voor 2014 is belangrijker dan de korte termijn begroting van 2011."

De bijeenkomst sloot af met een rollenspel over de gemeente Iksdam die een bezuiniging van 6 miljoen euro voor de kiezen krijgt. De workshopdeelnemers speelden verschillende rollen in het reorganisatieproces. Van bestuurder tot ondernemingsraad en van 'meedenkend' tot 'hakken in het zand'. Het viel op dat sommige OR-leden de rol van bestuurder zo overtuigend speelde dat hun collega's blij waren dat ze in hun kamp zaten.

“Er moeten straks nogal wat keuzes gemaakt worden”